

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 290

Warszawa, 15 stycznia 2008 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy o wychowaniu
w trzeźwości i przeciwdziałaniu
alkoholizmowi.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Tadeusza Cymańskiego.

(-) Andrzej Adamczyk; (-) Andrzej Bętkowski; (-) Mariusz Błaszczak;
(-) Jan Bury s. Antoniego; (-) Zbigniew Chmielowiec; (-) Witold Czarnecki;
(-) Zbigniew Dolata; (-) Marzenna Drab; (-) Mieczysław Golba;
(-) Kazimierz Gołojuch; (-) Wiesław Janczyk; (-) Joanna Kluzik-
Rostkowska; (-) Sławomir Kłosowski; (-) Robert Kołakowski; (-) Leonard
Krasulski; (-) Antoni Macierewicz; (-) Barbara Marianowska; (-) Krzysztof
Michałkiewicz; (-) Kazimierz Moskal; (-) Arkadiusz Mularczyk;
(-) Stanisław Ożóg; (-) Jacek Pilch; (-) Marek Polak; (-) Piotr Polak;
(-) Krzysztof Popiołek; (-) Józef Rojek; (-) Lech Sprawka; (-) Piotr Stanke;
(-) Jarosław Stawiarski; (-) Jolanta Szczypińska; (-) Robert Telus;
(-) Grzegorz Tobiszowski; (-) Stanisław Zajac; (-) Anna Zalewska;
(-) Sławomir Zawiślak; (-) Łukasz Zbonikowski; (-) Maria Zuba.

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Art. 1. W ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

- „1a. Podmiot wprowadzający do obrotu napój alkoholowy jest obowiązany umieścić na opakowaniu napoju alkoholowego przeznaczonego do sprzedaży detalicznej napisy informujące o szkodliwości picia alkoholu, w szczególności przez kobiety w ciąży lub karmiące piersią, osoby niepełnoletnie, albo o niebezpieczeństwie związanym z prowadzeniem pojazdów mechanicznych po spożyciu alkoholu.
- 1b. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, treść, wielkość i sposób umieszczania na opakowaniu napoju alkoholowego napisów, o których mowa w ust. 1a, mając na względzie w szczególności wyeliminowanie spożycia alkoholu przez kobiety w ciąży

lub karmiące piersią, osoby niepełnoletnie oraz przez osoby prowadzące pojazdy mechaniczne.”;

2) po art. 44 dodaje się art. 44¹ w brzmieniu:

„Art. 44¹. 1. Kto, wbrew postanowieniom art. 13 ust. 1a, wprowadza do obrotu napoje alkoholowe bez umieszczenia na ich opakowaniach napisów informujących o szkodliwości picia alkoholu, podlega grzywnie.

2. Orzekanie w sprawach o czyn wymieniony w ust. 1 następuje na podstawie przepisów o postępowaniu karnym.”;

3) art. 45¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 45¹. Orzekanie w sprawach o czyny wymienione w art. 43¹, 44 oraz 45 następuje na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.”.

Art. 2. Napoje alkoholowe w opakowaniach, na których nie zamieszczono napisów informujących o szkodliwości picia alkoholu określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 1b ustawy wymienionej w art. 1, mogą być oferowane w obrocie handlowym nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie tych przepisów.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 167, poz. 1372, z 2003 r. Nr 80, poz. 719 i Nr 122, poz. 1143, z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 99, poz. 1001, Nr 152, poz. 1597 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 23, poz. 186, Nr 132, poz. 1110, Nr 155, poz. 1298 i Nr 179, poz. 1485 oraz z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, Nr 171, poz. 1225 i Nr 220, poz. 1600.

UZASADNIENIE

W 2005 r. Policja zarejestrowała 192.000 osób zatrzymanych po spożyciu alkoholu, które prowadziły pojazdy mechaniczne. Skala zjawiska jest o wiele wyższa, niż tylko liczby wskazujące na osoby zatrzymane. Jak wynika z badań przeprowadzonych w 2002 r. przez Pracownię Badań Społecznych w Sopocie, ponad 5% dorosłych Polaków przyznało, że w ciągu ostatniego roku kierowało pojazdem mechanicznym (ok. 700 tys.) po spożyciu alkoholu, a co czwarty badany był świadkiem jazdy pod wpływem alkoholu przez osobę bliską. Rozmiar tego zjawiska wskazuje na konieczność podjęcia zdecydowanych i intensywnych działań o charakterze ostrzegawczym skierowanych na osoby kierujące pojazdami mechanicznymi.

Niezależnie od wyżej wymienionej populacji, szczególnie narażone na szkodliwe skutki działania alkoholu są również kobiety w ciąży, których część sięga po alkohol, nie mając świadomości o rozmiarze szkód, jakie może wywołać spożywanie napojów alkoholowych w tym okresie. Dlatego też, za konieczne należy uznać podjęcie działań ukierunkowanych na informowanie (uświadamianie) i ostrzeganie przed szkodliwością picia napojów alkoholowych w okresie ciąży. Niezależnie od powyżej wymienionych grup, na które ma oddziaływać ustawa, wyszczególniono także osoby niepełnoletnie, które, pomimo ustawowego zakazu, są często nabywcami napojów alkoholowych. Ponadto projektowane przepisy ustawy przewidują karę grzywny w stosunku do podmiotów wprowadzających napoje alkoholowe bez wymaganych ustawą napisów informujących o szkodliwości alkoholu.

Liczne badania prowadzone w krajach zachodnich wykazały, że corocznie rodzi się więcej osób z Alkoholowym Zespołem Płodowym niż np. z zespołem Downa. Dzieci urodzone z Alkoholowym Zespołem Płodowym cechuje trwałe uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego, którego objawy to m.in. opóźnienie rozwoju, zaburzenia zachowania, obniżenie sprawności intelektualnej, a także częste wady serca i deformacje stawów. Późniejsze następstwa w wieku rozwojowym i dorosłym to często występujące zespoły zaburzeń psychicznych, zespoły uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz wtórnie występujące konflikty z prawem, problemy natury emocjonalnej skutkujące niemożnością budowania trwałych relacji rodzinnych, kłopoty ze znalezieniem pracy i utrzymaniem się w jednym miejscu pracy.

Częstość występowania alkoholowego zespołu płodowego w zależności od ośrodka badającego (dane ze Stanów Zjednoczonych) to od 1 do 5 przypadków na 1.000 urodzeń i jest to wielkość dająca się przełożyć na warunki europejskie.

Już w latach dziewięćdziesiątych XX w. w Stanach Zjednoczonych badania ekonomiczne wykazały wysokie koszty opieki nad osobami chorymi na zespół FAS (alkoholowy zespół płodowy). W okresie 65 lat życia koszty łączne całkowitej opieki nad osobą z tym zespołem (koszty terapii, leków, opieki szpitalnej, nauczyciela, opiekuna, koszty społeczne związane z innymi skutkami tej choroby, a więc koszty obsługi prawnej, instytucji ubezpieczeniowych itp.) wyniosły 163 tys. dolarów, czyli około 500 tys. zł na osobę i są to koszty minimalne.

W Polsce w 2005 r. urodziło się 368.285 dzieci. Szacując liczbę przypadków z zespołem FAS można z dużym prawdopodobieństwem przyjąć, że minimalna liczba dzieci z tym zespołem urodzonych w 2003 r. to 368, a maksymalna to 1.705 (tylko w jednym roku). Do chwili obecnej nie dysponujemy dokładnymi danymi krajowymi, ale rozpowszechnienie zespołu w krajach innych niż Polska jest dość podobne statystycznie, więc założenie rozpowszechnienia zespołu z dużym prawdopodobieństwem można uznać za wiarygodne.

Dodanie w nowelizowanej ustawie przepisu zawierającego upoważnienie dla ministra właściwego do spraw zdrowia do wydania rozporządzenia w sprawie informacji umieszczanych na opakowaniu napoju alkoholowego stanowi wypełnienie dotychczas istniejącej luki w tym zakresie i powinno wpłynąć na konsumentów napojów alkoholowych przez wzrost świadomości szkód i zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu.

Dotychczasowe metody oddziaływania na polskich konsumentów napojów alkoholowych są zdecydowanie niewystarczające, a znakowanie opakowań jest jedynym oddziaływującym bezpośrednio sposobem przekazywania informacji o niebezpieczeństwie spożywania napojów alkoholowych przez określone grupy konsumentów. Dotychczasowe działania, mające na celu ograniczanie spożycia alkoholu zwłaszcza przez kobiety ciężarne, matki karmiące, a także przez osoby prowadzące pojazdy mechaniczne, okazują się mało skuteczne. Prowadzenie akcji promujących zdrowy styl życia, unikanie alkoholu, edukowanie przyszłych matek, kampanie medialne skierowane do kierowców, pomimo oddziaływania na liczną populację, nie wywołują oczekiwanego efektu, a liczba np. rejestrowanych zatrzymań kierowców po spożyciu alkoholu corocznie wzrasta.

Podjęcie każdej skutecznej inicjatywy mającej na celu m.in. zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych jest w pełni uzasadnione. Sugerowana inicjatywa, choć jest jedną z wielu podejmowanych w tym obszarze, powinna stać się też skutecznym narzędziem ograniczenia negatywnych skutków spożywania alkoholu przez populację, do której jest skierowana. Proponowane zapisy posiadają zdecydowaną przewagę nad innymi formami przekazu, gdyż są skierowane wprost do osób nabywających napoje alkoholowe, niosąc jednocześnie w formie skrótowej, ale sugestywnej, podstawową informację o negatywnych skutkach spożycia napojów alkoholowych.

Celem proponowanej zmiany jest ochrona zdrowia, a więc jedna z przesłanek zawartych w art. 30 Traktatu Wspólnoty Europejskiej, uzasadniająca wprowadzenie ograniczeń, w przypadku gdy przepis jest niedyskryminujący oraz konieczny i proporcjonalny.

Brak wskazania odpowiednich dyrektyw unijnych regulujących ten obszar spowodowany jest faktem, że nie ma w chwili obecnej aktów prawa wspólnotowego wprowadzających obowiązek ww. znakowania opakowań napojów alkoholowych. Niemniej jednak należy podkreślić, że Komisja Europejska podjęła działania mające na celu między innymi wprowadzenie podobnych ostrzeżeń na opakowaniach z napojami alkoholowymi. Powyższe działania Komisji związane są ze Strategią UE mającą na celu ograniczenia szkodliwych skutków spożywania alkoholu.

W odniesieniu do zasady swobodnego przepływu towarów w aspekcie wprowadzenia proponowanych przepisów, należy stwierdzić, że ww. akty prawne nie naruszają reguł wspólnotowego przepływu towarów wynikających z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich. Proponowane przepisy nakładają bowiem obowiązki nie tylko na podmioty zagraniczne, ale również w takim samym zakresie na podmioty krajowe. Nie można więc w tym przypadku dowodzić jakiegokolwiek, niedozwolonej w prawie wspólnotowym dyskryminacji.

Zgodnie z art. 30 Traktatu Wspólnot Europejskich (TWE) postanowienia art. 28 TWE i art. 29 TWE, określające zakaz wprowadzania przez państwa członkowskie ograniczeń ilościowych oraz wszelkich środków o skutku równoważnym zarówno w przywozie jak i wywozie, nie stanowią przeszkody w stosowaniu zakazów lub ograniczeń przywozowych, wywozowych lub tranzytowych uzasadnionych względami między innymi porządku publicznego oraz ochrony zdrowia i życia ludzi.

Regulacje zaproponowane w projekcie nowelizacji ustawy nie spowodują dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA¹⁾**

z dnia

**w sprawie treści, wielkości i sposobu umieszczenia na opakowaniu napoju alkoholowego
napisów informujących o szkodliwości picia alkoholu
albo o niebezpieczeństwie związanym z prowadzeniem pojazdów mechanicznych po
spożyciu alkoholu**

Na podstawie art. 13 ust. 1b ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na opakowaniu napoju alkoholowego przeznaczonego do sprzedaży detalicznej umieszcza się jeden z następujących napisów:

- 1) „Każda dawka alkoholu spożywanego w ciąży szkodzi dziecku”;
- 2) „Picie alkoholu w ciąży uszkadza płód”;
- 3) „Alkohol uszkadza płód”;
- 4) „Prowadząc pojazd mechaniczny po spożyciu alkoholu narażasz zdrowie i życie innych osób”;
- 5) „Prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości jest przestępstwem”;
- 6) „Pijany kierowca może być zabójcą”;
- 7) „Alkohol szczególnie niebezpiecznie działa na młody organizm”;
- 8) „Picie alkoholu w młodym wieku niszczy”.

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej - zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 131, poz. 924).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 167, poz. 1372, z 2003 r. Nr 80, poz. 719 i Nr 122, poz. 1143, z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 99, poz. 1001 i Nr 152, poz. 1597 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 23, poz. 186, Nr 132, poz. 1110, Nr 155, poz. 1298 i Nr 179, poz. 1485, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, Nr 171, poz. 1225, Nr 220, poz. 1600 oraz z 2007 r. Nr ..., poz. ...

§ 2. Napisy, o których mowa w § 1, umieszcza się na opakowaniu napoju alkoholowego, zapewniając przemienne i regularne występowanie w produkcji i obrocie handlowym każdego z 8 tekstów.

§ 3. Napisy, o których mowa w § 1, umieszcza się na opakowaniu napoju alkoholowego, na powierzchni w kształcie prostokąta, którego obszar stanowi 20% powierzchni opakowania, białymi wielkimi literami (wersalikami) czcionką Arial lub Tahoma o grubości stanowiącej 25% jej wysokości, na czerwonym tle.

§ 4. Napisy, o których mowa § 1, umieszcza się poniżej etykiety napoju alkoholowego, poziomo w widocznym miejscu.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ZDROWIA

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w *sprawie treści, wielkości i sposobu umieszczenia na opakowaniu napoju alkoholowego informacji o szkodliwości picia alkoholu albo o niebezpieczeństwie związanym z prowadzeniem pojazdów mechanicznych po spożyciu alkoholu* stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 13 ust 1b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231, z późn. zm.).

W § 1 rozporządzenia określono treść napisów informujących o szkodliwości picia alkoholu w okresie ciąży i karmienia piersią oraz niebezpieczeństwie związanym z prowadzeniem pojazdów mechanicznych po spożyciu alkoholu. Przy określeniu treści informacji kierowano się wytycznymi do rozporządzenia, formułując napisy w sposób mający w maksymalnym stopniu doprowadzić do wyeliminowania spożywania alkoholu przez kobiety w okresie ciąży i karmienia piersią oraz osoby prowadzące pojazdy mechaniczne.

W § 2 i 3 rozporządzenia określona została wielkość napisów informujących zamieszczanych na opakowaniach napojów alkoholowych jak również sposób ich umieszczania na tych opakowaniach. Kwestie te zostały uregulowane w sposób mający zagwarantować czytelność napisów informujących dla nabywcy napoju alkoholowego.

W § 4 określono lokalizację napisu na opakowaniu napoju alkoholowego.

Regulacje zaproponowane w projekcie nie spowodują dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Projekt jest zgodny prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 21 stycznia 2008 r.

BAS-WAEM-114/08

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
o zgodności przedstawionego poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy
o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Tadeusz Cymański) z prawem Unii
Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2002 r. Nr 23, poz. 398, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Przedstawiony poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przewiduje wprowadzenie obowiązku umieszczania na opakowaniach napojów alkoholowych przeznaczonych do sprzedaży detalicznej napisów informujących o szkodliwości picia alkoholu, w szczególności przez kobiety w ciąży lub karmiące piersią, osoby niepełnoletnie, albo o niebezpieczeństwie związanym z prowadzeniem pojazdów mechanicznych po spożyciu alkoholu.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

W kontekście proponowanych zmian należy zwrócić uwagę na postanowienia prawa Unii Europejskiej dotyczące swobodnego przepływu towarów.

Zgodnie z art. 28 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zakazane jest ustanawianie w obrocie między państwami członkowskimi ograniczeń ilościowych w przywozie towarów oraz wszelkich środków o podobnym skutku.

Ograniczenia ilościowe zostały zdefiniowane przez Trybunał Sprawiedliwości¹ jako środki prowadzące do całkowitego lub częściowego – zależnie od okoliczności – zakłócenia importu, eksportu lub tranzytu towarów (w handlu wewnątrzspółnotowym). Natomiast środki o podobnym skutku do ograniczeń ilościowych zostały zdefiniowane jako wszelkie regulacje prawne wydawane przez państwa, które mogą naruszać bezpośrednio lub pośrednio, rzeczywiście lub potencjalnie handel wewnątrzspółnotowy (przy czym nie jest konieczna dyskryminacja towarów importowanych w stosunku do towarów krajowych, by środki te były objęte zakazem z art. 28 TWE)².

W tzw. wyroku *Cassis de Dijon*³, Trybunał Sprawiedliwości sformułował zasadę wzajemnego uznawania standardów przez państwa członkowskie. Zgodnie z tą zasadą, każdy towar legalnie wytwarzany w państwie członkowskim powinien być dopuszczony do swobodnego obrotu we wszystkich pozostałych państwach członkowskich.

Zatem, co do zasady, produkt legalnie wprowadzony do obrotu przynajmniej w jednym państwie członkowskim powinien być bez żadnych dodatkowych formalności dopuszczony do obrotu w pozostałych państwach Unii Europejskiej.

Prawo Unii Europejskiej dopuszcza jednak pewne wyjątki w tym zakresie. Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską przewiduje możliwość wprowadzenia przez państwa członkowskie jednostronnie pewnych ograniczeń wwozu towarów. Jako wyjątek od zasady swobodnego przepływu towarów ograniczenia te są możliwe tylko ze względu na pewne interesy publiczne wyraźnie wskazane w art. 30 TWE, który stanowi, iż postanowienia art. 28 nie stanowią przeszkody w stosowaniu zakazów lub ograniczeń przywozowych, wywozowych lub tranzytowych, uzasadnionych względami:

- moralności publicznej,
- porządku publicznego,
- bezpieczeństwa publicznego,
- ochrony zdrowia i życia ludzi i zwierząt lub ochrony roślin,
- ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej, bądź
- ochrony własności przemysłowej i handlowej.

Zakazy te i ograniczenia nie powinny jednak stanowić środka arbitralnej dyskryminacji ani ukrytych ograniczeń w handlu między Państwami Członkowskimi.

Należy podkreślić, że wymienione w art. 30 przyczyny odstępstw od art. 28 stanowią zamknięty katalog, a dopuszczalność wyjątków nakładanych na podstawie art. 30 TWE jest przez Trybunał Sprawiedliwości interpretowana

¹ Wyrok TS w sprawie C-2/73 Geddo przeciwko Ente Nazionale Risi.

² Wyrok TS w sprawie C-8/74 Procureur du Roi przeciwko Dassonville.

³ Wyrok TS w sprawie C-120/78 Rewe-Zentrale AG przeciwko Bundesmonopolverwaltung für Branntwein.

restryktywnie. O zastosowaniu środków dopuszczalnych na podstawie art. 30 TWE decydują poszczególne państwa. Dlatego też środki te mogą się od siebie znacznie różnić. Każdorazowo jednak wprowadzenie ograniczeń w przepływie towarów może być poddane kontroli Trybunału Sprawiedliwości z punktu widzenia dwóch aspektów: ewentualnej ukrytej, arbitralnej dyskryminacji oraz proporcjonalności, konieczności, niezbędności. W pierwszym przypadku chodzi o to, by środki podejmowane przy powołaniu się na art. 30 TWE nie stanowiły ukrytych przeszkód w handlu pomiędzy państwami członkowskimi, tzn. by w rzeczywistości nie służyły celom innym niż te, dla których zostały ustanowione. Testem na brak dyskryminacji towarów innych niż krajowe jest zawsze kontrola, czy podobne środki są stosowane także w odniesieniu do podobnych produktów krajowych. W drugim przypadku chodzi o ustalenie, czy działania państwa nie idą dalej niż jest to konieczne do zapewnienia osiągnięcia zamierzonego, usprawiedliwionego celu. Ciężar dowodu w odniesieniu do obu kwestii spoczywa zawsze na państwie członkowskim stosującym dany środek.

Przewidziane w art. 30 TWE wyjątki od zasady swobodnego przepływu towarów nie są wszystkimi wyjątkami dopuszczanymi na gruncie prawa Unii Europejskiej. W przywołanym już wyroku w sprawie *Cassis de Dijon*, Trybunał Sprawiedliwości (poza zasadą wzajemnego uznawania reguł prawnych) sformułował zasadę tzw. wymogów koniecznych. Trybunał uznał istnienie pewnych wyjątków pozwalających usprawiedliwić stosowanie niektórych środków o podobnym skutku do ograniczeń ilościowych ze względu na ich cel (np. efektywność nadzoru fiskalnego, uczciwość transakcji handlowych, ochrona konsumenta; w kolejnych wyrokach dodano jeszcze np. ochronę warunków pracy).

Według tej zasady, każde państwo może wprowadzić pewne ograniczenia swobody obrotu towarowego, powołując się na ważny i uzasadniony interes publiczny. Katalog istotnych interesów publicznych uzasadniających odstępstwa od zasady swobodnego przepływu towarów nie jest zamknięty, jednak każdorazowo należy liczyć się z sądową kontrolą wprowadzanych ograniczeń. Wprawdzie Trybunał Sprawiedliwości rozszerzył katalog wyjątków wymienionych w orzeczeniu w sprawie *Cassis de Dijon*, niemniej podchodzi do tej sprawy bardzo restryktywnie. Należy pamiętać, że nawet jeżeli Trybunał uzna za usprawiedliwione powoływanie się przez państwo członkowskie na jakiś ważny interes publiczny, to bada jeszcze zgodność z zasadą proporcjonalności. Wprowadzane przez państwa członkowskie ograniczenia w swobodzie przepływu towarów nie mogą bowiem prowadzić do naruszenia zasad proporcjonalności, konieczności i niezbędności.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, w braku wspólnotowych reguł harmonizujących sprzedaż danego towaru, regulacja ta pozostaje domeną państw członkowskich. Nie oznacza to jednak pełnej swobody działania. Należy brać pod uwagę zasadę swobodnego przepływu

towarów jako fundament funkcjonowania Wspólnoty Europejskiej. Ograniczenia tej swobody muszą mieć charakter wyjątkowy i są możliwe jedynie w celu dopełnienia podstawowych wymogów. Ograniczenia nie mogą być arbitralne i przed ich wprowadzeniem zawsze należy się zastanowić, czy zamierzonego celu nie można osiągnąć innymi metodami, mniej ingerującymi w swobodę handlu.

Ograniczenia w sprzedaży alkoholu były parokrotnie przedmiotem orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości. Przede wszystkim Trybunał wprost zgodził się, że ochrona ludzkiego zdrowia przed szkodliwym działaniem alkoholu stanowi niewątpliwie jedna z przyczyn usprawiedliwiających odstępstwo od art. 28 TWE⁴. Z drugiej strony, Trybunał wielokrotnie stwierdzał, że konkretne przepisy ograniczające sprzedaż lub reklamę napojów alkoholowych były nieproporcjonalne w stosunku do zamierzonego celu bądź dyskryminowały towary pochodzenia zagranicznego⁵ i przez to sprzeczne z art. 28 w związku z art. 30 TWE.

III. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Propozycja umieszczania na opakowaniach napojów alkoholowych przeznaczonych do sprzedaży detalicznej napisów informujących o szkodliwości picia alkoholu może być uznana za dopuszczalną w świetle art. 30 TWE, w związku z ochroną zdrowia i życia ludzi. Przepis ten nie różnicuje towarów krajowych pochodzących z innych państw członkowskich. Nie stanowi środka arbitralnej dyskryminacji towarów pochodzących z innych państw członkowskich i nie jest nieproporcjonalny do zamierzonego celu.

IV. Konkluzje

Przedstawiony poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Deskrytory Bazy REX: Unia Europejska, alkohol

⁴ Wyrok TS w sprawie C-152/78, Komisja przeciwko Francji; wyrok TS w połączonych sprawach C-1 i C-176/90, Aragonesa de Publicidad Exterior SA i Publivía SAE przeciwko Departamento de Sanidad y Seguridad Social de la Generalitat de Cataluña, wyrok TS w sprawie C-189/95, Harry Franzén.

⁵ Wyrok TS w sprawie C-405/98, Konsumentombudsmannen (KO) przeciwko Gourmet International Products AB (GIP), wyrok TS w sprawie C-170/04, Klas Rosengren i inni przeciwko Riksåklagaren.

Warszawa, 21 stycznia 2008 r.

BAS-WAEM-115/08

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
dotycząca możliwości uznania przedstawionego poselskiego projektu
ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Tadeusz Cymański) za projekt
ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a ust. 1
Regulaminu Sejmu

Stosownie do art. 95a ust. 1 Regulaminu Sejmu, projektem ustawy wykonującym prawo Unii Europejskiej jest projekt ustawy mający na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Przedstawiony poselski projekt ustawy o zmianie ustawy wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przewiduje wprowadzenie obowiązku umieszczania na opakowaniach napojów alkoholowych przeznaczonych do sprzedaży detalicznej napisów informujących o szkodliwości picia alkoholu, w szczególności przez kobiety w ciąży lub karmiące piersią, osoby niepełnoletnie, albo o niebezpieczeństwie związanym z prowadzeniem pojazdów mechanicznych po spożyciu alkoholu.

Ponieważ opiniowany projekt ustawy nie wykonuje żadnego przepisu prawa Unii Europejskiej, nie ma podstaw, by uznać go, w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu, za projekt ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

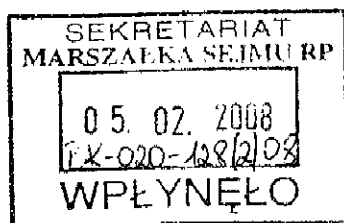
Deskryptory Bazy REX: Unia Europejska, alkohol

Klub Parlamentarny „Prawo i Sprawiedliwość”

Warszawa, dnia 30 stycznia 2008 roku

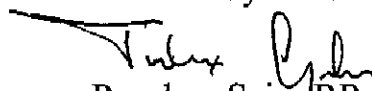
Tadeusz Cymański
Posel na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Jako reprezentant wnioskodawców poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi pragnę poinformować Pana Marszałka, iż z treści przedstawionego przeze mnie uzasadnienia - *„brak wskazania odpowiednich dyrektyw unijnych regulujących ten obszar spowodowany jest faktem, że nie ma w chwili obecnej aktów prawa wspólnotowego wprowadzających obowiązek ww. znakowania opakowań napojów alkoholowych”* – wynika jednoznacznie, że przedmiotowa regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

Tadeusz Cymański

Posel na Sejm RP

**Państwowa Agencja
Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

01-458 Warszawa, ul. Szańcowa 25

fax: (0-22) 836-81-66, tel. (0-22) 5320-320, 5320-325, 5320-326

e-mail: parpa@warman.com.pl ; parpa@parpa.pl ; <http://www.parpa.pl>

ANA/528/KD/DPr/2008

Warszawa, 22 lutego 2008 r.

**Pan
Lech Czapla
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu**

szanowny Panie Ministrze

W związku z przesłanym pismem znak: PS-38/08 poselskim projektem ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uprzejmie informuje, w pełni popiera zawartą w przedmiotowym projekcie propozycję wprowadzenia obowiązku umieszczania na opakowaniach napojów alkoholowych napisów ostrzegających o szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w okresie ciąży i karmienia piersią, osoby niepełnoletnie, albo o niebezpieczeństwie prowadzenia pojazdów mechanicznych pod wpływem alkoholu. Jednocześnie jednak pragniemy poinformować, iż nie wyrażamy stanowiska do dołączonego do projektu ustawy projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia.

Z poważaniem

DYREKTOR
Państwowej Agencji Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
Krzysztof Brzózka

WYDZIAŁ PREZYDIALNY

L.dz.

Data wpływu *2008.02.26*